

ARREST VAN HET HOF (EERSTE KAMER)
VAN 13 FEBRUARI 1980 ¹

Office de Commercialisation et d'Exportation (O.C.E.)
tegen S.A. Méditerranéenne et Atlantique des vins, Samavins
(verzoek om een prejudiciële beslissing,
ingediend door de Cour d'Appel te Parijs)

„Monetaire compenserende bedragen — uiteindelijke rechthebbende”

Zaak 74/79

Samenvatting

Landbouw — Monetaire compenserende bedragen — Gemeenschapsregeling — Toepasingsgebied — Omvat niet de verhouding tussen degene die de douaneformaliteiten verricht en zijn contractspartner

(Verordening nr. 974/71 van de Raad, zoals gewijzigd bij verordening nr. 509/73)

Uit de bepalingen van verordening nr. 974/71, zoals gewijzigd bij verordening nr. 509/73, en de communautaire monetaire regeling op landbouwgebied blijkt dat degene die de invoer- of uitvoerformaliteiten verricht, het monetaire compenserende bedrag betaalt respectievelijk ontvangt. Deze bepalingen hebben enkel betrekking op de verhouding tussen de betrokkene en het overheidsorgaan dat

het monetaire compenserend bedrag heft dan wel toekent.

De vraag of het monetaire compenserend bedrag dat door degene die de douaneformaliteiten vervult, is ontvangen, moet worden terugbetaald aan zijn contractspartner, behoort derhalve tot het gebied van het verbintenisrecht en niet tot dat van het gemeenschapsrecht.

In zaak 74/79,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de Cour d'Appel de Parijs, in het aldaar aanhangig geding tussen

OFFICE DE COMMERCIALISATION ET D'EXPORTATION (O.C.E.), te Casablanca,

en

S.A. MÉDITERRANÉENNE ET ATLANTIQUE DES VINS, SAMAVINS, te Saint-Cloud,

¹ — Procestaal: Frans.

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de bepalingen van verordening nr. 974/71 van de Raad van 12 mei 1971 betreffende bepaalde conjunctuurpolitieke maatregelen welke naar aanleiding van de tijdelijke verruiming van de fluctuatiemarges van de valuta's van sommige Lid-Statens dienen te worden genomen in de landbouwsector (PB L 106 van 1971, blz. 1), van verordening nr. 648/73 van de Commissie van 1 maart 1973 houdende uitvoeringsbepalingen betreffende de monetaire compenserende bedragen (PB L 64 van 1973, blz. 1), en van verordening nr. 649/73 van de Commissie van 1 maart 1973 tot vaststelling van de monetaire compenserende bedragen (PB L 64 van 1973, blz. 7),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

samengesteld als volgt: A. O'Keefe, kamerpresident, G. Bosco en T. Koopmans, rechters,

advocaat-generaal: H. Mayras
griffier: A. Van Houtte.

het navolgende

ARREST

De feiten

Het verwijzingsarrest en de krachtens artikel 20 van 's Hof's Statuut-EEG ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten het het procesverloop

De Franse vennootschap Samavins kocht bij overeenkomst van 18 juni 1974

200 000 hl wijn van de categorie „export EEG” van het Office marocain de Commercialisation en d'Exportation (O.C.E.), met dien verstande dat de levering zou worden gespreid tot eind juni 1975. De prijs (cif aan boord schip) waarvan de koper bij de betaling had uit te gaan, waren bepaald op FF 80,538 per hl wijn van 11° en FF 91,268 per hl wijn van 12°; deze prijzen golden tot 15 december 1974, en waren daarna geïndexeerd „aan de nieuwe referentieprijzen”.

Het O.C.E. vorderde van Samavins een bedrag van FF 547 607,29, overeenkomend met de monetaire compenserende bedragen die de vennootschap bij de invoer van de wijn in Frankrijk gedurende het tijdvak van 14 maart tot 11 december 1974 heeft ontvangen. Bij vonnis van 7 juni 1977 verwierp het Tribunal de Commerce te Parijs de vordering van het O.C.E. Dit kwam van het vonnis in beroep bij de Cour d'Appel te Parijs, voor welke instantie ook de firma Samavins als incidenteel appellante en bedrag van FF 15 000 vordert als schadevergoeding „wegens misbruik van procesrecht”, alsook een bedrag van FF 6 000 krachtens artikel 700 van de nieuwe Code de procédure civile (luidende als volgt:

„Wanneer het de rechter onbillijk voorkomt een gedeelte van de honoraria en andere niet-processuele kosten ten laste van een der partijen te brengen, kan hij de wederpartij veroordelen een door hem vast te stellen bedrag te betalen”).

Bij arrest van 6 april 1979 heeft de Cour d'Appel te Parijs besloten de procedure te schorsen totdat het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen een prejudiciële beslissing heeft gegeven over de volgende vraag:

„Is bij invoer van wijn uit Marokko door een Franse vennootschap de Franse importeur ingevolge de communautaire regeling, met name de bepalingen van de verordeningen nrs. 974/71 van de Raad en 648 en 649/73 van de Commissie, verplicht de door hem ontvangen monetaire compenserende bedragen aan de Marokkaanse exporteur af te dragen?”

Het O.C.E. stelde voor de Cour d'Appel, dat de prijs van de waar zodanig was berekend dat de invoer zou geschieden tegen de referentieprij — met inbegrip van kosten en douanerechten — en dat zowel de contractuele bedingen als de gemeenschapsverordeningen inhielden

dat de compenserende bedragen, die niet als een invoersubsidie zijn te beschouwen, uiteindelijk aan haar ten goede moesten komen, aangezien men zich anders niet aan de referentieprij zou houden.

Harerzijds betoogde Samavins dat zij volgens het contract de douanerechten had te betalen, zodat daarop eventueel in mindering komende bedragen haar ten goede kwamen; dat zij het contractueel overeengekomen bedrag volledig heeft betaald; dat „Marokko als derde land niet mag profiteren van alleen voor Lid-Staten van de EEG bestemde compenserende bedragen”, en dat de wijn door Samavins in het Franse douanegebied is doorverkocht, zodat zij de compenserende bedragen mag behouden.

Het verwijzingsarrest is op 3 mei 1979 ter griffie van het Hof ingekomen.

Krachtens artikel 20 van 's Hof's Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, te dezen vertegenwoordigd door H. Bronkhorst, lid van de juridische dienst, als gemachtigde, bijgestaan door J. Delmoly, lid van de juridische dienst.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan en heeft voorts overeenkomstig artikel 95 van het Reglement voor de procesvoering op 19 september 1979 besloten de zaak naar de Eerste kamer te verwijzen.

II — Samenvatting van de bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

De *Commissie* is van mening dat de monetaire regelingen in de landbouwsector niet in concreto bepalen wie recht heeft

op of moet opkomen voor de betaling van compenserende bedragen, toegekend of geheven in het handelsverkeer met derde landen.

Uit de bepalingen van verordening nr. 974/71 en de bepalingen inzake de toekenning van restituties bij uitvoer, de toepassing van douanerechten of heffingen, volgt dat degene die de douaneformaliteiten bij invoer resp. uitvoer verricht, het compenserende bedrag ontvangt resp. betaalt.

Maar het gaat hierbij alleen om de verhouding tussen degene die de douaneformaliteiten vervult, en de administratie; al het overige ligt in de sfeer van de overeenkomst die de betrokkene heeft gesloten. Geen enkele gemeenschapsverordening beperkt de vrijheid van partijen om overeen te komen dat zij het voordeel of de last van de monetaire compenserende bedragen met elkaar zullen delen.

De Commissie vraagt zich af of de Franse importeur in casu geen andere bepalingen inzake de wijnbouw en de douaneregeling tussen de Gemeenschap en Marokko over het hoofd heeft gezien.

Verordening nr. 816/70 van de Raad van 28 april 1970 houdende aanvullende bepalingen inzake de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt (PB L 99 van 1970, blz. 1) bepaalt namelijk in artikel 9 dat elk jaar vóór 16 december een referentieprijs wordt vastgesteld, waarbij wordt uitgegaan van de oriëntatieprijzen van de meest representatieve soorten wijn van de communautaire produktie, verhoogd met de kosten die moeten worden gemaakt om communautaire wijn in hetzelfde handelstadium te brengen als ingevoerde wijn. De invloed van de monetaire compenserende bedragen op de

inachtneming van de referentieprijzen bij invoer van wijn was ten tijde van de litigieuze feiten geregeld als volgt:

- bij invoer uit derde landen wordt aangenomen dat de referentieprijs in acht is genomen, indien de biedingsprijs aan de grens, verminderd met een bepaald bedrag bij invoer in een Lid-Staat met een gedevalueerde munt, en vermeerderd met de douanerechten, niet lager is dan genoemde referentieprijs (verordening nr. 1463/73 van de Commissie);
- in verordening nr. 2823/71 van de Raad werden de douanerechten bij invoer van wijn van oorsprong en herkomst uit Marokko, verlaagd tot 60 % van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief;
- indien de biedingsprijs lager was dan de referentieprijs, werd het volledige recht van het gemeenschappelijk douanetarief toegepast.

De Commissie kan in elk geval niet inzien hoe bij niet-inachtneming van de referentieprijzen — aangenomen dat dit wordt bewezen, hetgeen bij de huidige stand van het dossier niet het geval is — het O.C.E. hierop een vordering tot terugbetaling van de aan de Franse koper toegekende compenserende bedragen kan baseren.

Ter terechtzitting van 13 december 1979 heeft de Commissie, te dezen vertegenwoordigd door J. Delmoly, lid van de juridische dienst, als gemachtigde, mondelinge opmerkingen gemaakt.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 31 januari 1980 conclusie genomen.

In rechte

- 1 Bij arrest van 6 april 1979, ingekomen ten Hove op 3 mei 1979, heeft de Cour d'Appel te Parijs krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een vraag gesteld over de uitlegging van de bepalingen van verordening nr. 974/71 van de Raad betreffende bepaalde conjunctuurpolitieke maatregelen welke naar aanleiding van de tijdelijke verruiming van de fluctuatiemarges van de valuta's van sommige Lid-Statens dienen te worden genomen in de landbouwsector (PB L 106 van 1971, blz. 1), van verordening nr. 648/73 van de Commissie van 1 maart 1973 houdende uitvoeringsbepalingen betreffende de monetaire compenserende bedragen (PB L 64 van 1973, blz. 1), en van verordening nr. 649/73 van de Commissie van 1 maart 1973 tot vaststelling van de monetaire compenserende bedragen (PB L 64 van 1973, blz. 7).

- 2 Deze vraag is gerezen naar aanleiding van een geschil dat voortkomt uit een verkoopovereenkomst voor 200 000 hl wijn van de categorie „export EEG”, gesloten op 18 juni 1974 tussen het Marokkaanse Office de Commercialisation et d'Exportation (O.C.E.) en de Franse vennootschap Samavins. Het O.C.E. vordert van Samavins een bedrag van FF 547 607,29, overeenkomende met de monetaire compenserende bedragen die de vennootschap bij de invoer van de wijn in Frankrijk op grond van de verordeningen van de Commissie nrs. 648/73 en 649/73 heeft ontvangen.

- 3 Bij vonnis van 7 juni 1977 heeft het Tribunal de Commerce de vordering van het O.C.E. afgewezen. Het O.C.E. is van dit vonnis in beroep gekomen bij de Cour d'Appel te Parijs.

- 4 In het verwijzingsarrest wordt de vraag gesteld of „bij uitvoer van wijn uit Marokko door een Franse vennootschap de Franse importeur ingevolge de communautaire regeling, met name de bepalingen van de verordeningen nrs. 974/71 van de Raad en 648/73 en 649/73 van de Commissie, verplicht is, de door hem ontvangen monetaire compenserende bedragen aan de Marokkaanse exporteur af te dragen.”

- 5 Uit de bepalingen van verordening nr. 974/71, zoals gewijzigd bij verordening nr. 509/73 van de Raad van 22 februari 1973 (PB L 50 van 1973, blz. 1) en de communautaire monetaire regeling op landbouwgebied blijkt dat degene die de invoer- of uitvoerformaliteiten verricht, het monetaire compenserende bedrag betaalt resp. ontvangt. Deze bepalingen hebben enkel betrek-

king op de verhouding tussen de betrokkene en het overheidsorgaan dat het monetair compenserend bedrag heft dan wel toekent.

- 6 Met al het overige komt men op het gebied van de contractuele betrekkingen die volgens het nationale recht worden geregeld.
- 7 Op de gestelde vraag moet derhalve worden geantwoord, dat de vraag of het monetair compenserend bedrag dat door degene die de douaneformaliteiten vervult, is ontvangen, moet worden afgedragen aan zijn contractspartner, behoort tot het gebied van het verbintenissenrecht en niet tot dat van het gemeenschapsrecht.

Kosten

- 8 De kosten door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening van haar opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

uitspraak doende op de door de Cour d'Appel te Parijs bij arrest van 6 april 1979 gestelde vraag, verklaart voor recht:

De vraag of het monetair compenserend bedrag dat door degene die de douaneformaliteiten vervult, is ontvangen, moet worden terugbetaald aan zijn contractspartner, behoort tot het gebied van het verbintenissenrecht en niet tot dat van het gemeenschapsrecht.

O'Keefe

Bosco

Koopmans

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 13 februari 1980.

De griffier

A. Van Houtte

De president van de Eerste kamer

A. O'Keefe